

3.2. Katsaus ympäristö- ja ilmastoarkkitehtuuriin

Vihreän arkkitehtuurin kokonaisuus CAP-suunnitelmassa:

CAP-suunnitelman vihreä arkkitehtuuri koostuu kaikista CAP-suunnitelman ympäristövaikutuksia sisältävistä toimenpiteistä ja vaatimuksista. Näitä ovat:

- Ehdollisuuden vaatimukset, jotka edistävät ympäristö- ja ilmastotavoitteita:
 - o hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset (GAEC)
 - GAEC 1 (pysyvä nurmi)
 - GAEC 2 (turvemaiden suojelu)
 - GAEC 3 (sängin polttokielto)
 - GAEC 4 (suojakaistat)
 - GAEC 6 (kaltevat maat)
 - GAEC 7 (maanpeite)
 - GAEC 8 (viljelykierto/viljelyn monipuolistaminen)
 - GAEC 9 (tuottamattomat alat, maisemapiirteiden säilyttäminen, puiden leikkauskielto, vieraslajien torjunta)
 - GAEC 10 (Natura2000-alueiden pysyvä nurmi)
 - ylimääräinen GAEC (kivennäismaiden suojelu)
 - o lakisääteiset hoitovaatimukset
 - SMR1 Vesipuidedirektiivi 2000/60/EY: artikla 11(3)(e) ja (h) alakohta fosfaattien aiheuttaman hajakuormituksen hallintaa koskevien pakollisten vaatimusten osalta
 - SMR 2 Nitraattidirektiivi 91/676/ETY: 4 ja 5 artikla
 - SMR 3 Lintudirektiivi 2009/147/EY: artikla 3(1), 3(2)(b) ja 4(1), 4(2) ja 4(4)
 - SMR 4 Luontodirektiivi 92/43/ETY: artikla 6(1) ja 6(2)
 - SMR 12 Kasvinsuojeluaineasetus (EY) N:o 1107/2009: artikla 55 ensimmäinen ja toinen virke
 - SMR 13 Torjunta-ainedirektiivi 2009/128/EY: artikla 5(2), 8(1–5), 12 artikla torjunta-aineiden käyttöä vesipuidedirektiivin ja Natura 2000 -ohjelmaa koskevan lainsäädännön perusteella määritellyillä suojelualueilla koskevien rajoitusten osalta sekä artikla 13(1) ja 13(3) torjunta-aineiden käsittelyn ja varastoinnin sekä jäännösten hävittämisen osalta.
- Vaatimus maatalousmaan säilyttämisestä viljelyyn soveltuvassa kunnossa (CAP-suunnitelma-asetusluonnoksen artikla 4(1)(a))

I pilari

- [Suorat tuet
 - o Suomi on esittänyt, että jäsenmaa voisi pidättäytyä suoran tuen maksamisesta raiviopelloille.]
- Suorien tukien ekojärjestelmän toimenpiteet:
 - o talviaikainen kasvipeite
 - o luonnonhoitonurmet
 - o viherlannoitusnurmet
 - o monimuotoisuuskasvit

II pilari

- Ympäristökorvaukset
 - o ympäristösitoumus
 - tilakohtainen toimenpide
 - kiertotalouden edistäminen

- kerääjäkasvit
 - maanparannus- ja saneerauskasvit
 - suojavyöhykkeet ja turvepeltojen nurmet
 - valumavesien käsittely
 - puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu
 - lintupellot
- ympäristösopimukset
 - maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito
 - kosteikkojen hoito
 - alkuperäisrotujen kasvattaminen
 - alkuperäiskasvien viljely
 - geenivaratoimenpiteet
- Luonnonmukaisen tuotannon korvaukset
 - luonnonmukainen tuotanto, avomaavihannekset ja kotieläintuotanto
- Eläinten hyvinvointikorvaukset
 - hyvinvointisuunnitelma, joka sisältää ruokintasuunnitelman sekä antibioottien kestävän käytön
 - laidunnus naudoilla sekä vuohilla ja lampailla
- Investoinnit
 - maatilojen energiainvestoinnit
 - ympäristön tilaa ja kestävää tuotantotapaa edistävät investoinnit maataloilla, sisältäen lannan käsittelyyn ja käyttöön liittyvät investoinnit
 - uusiutuvan energian ja biopolttoaineiden investoinnit
 - kehittämishankkeet, yleishyödylliset investoinnit
 - ei-tuotannolliset investoinnit, kosteikkoinvestoinnit
- Yhteistyö
 - yhteistyötoimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen
 - yhteistyötoimet luonnonvarojen kestäväan hoitoon
 - digitalisaatio ja innovaatiot (EIP) (läpileikkaava teema)
- Leader-toimenpiteellä voidaan toteuttaa ympäristöä edistäviä hankkeita, mutta toimenpiteille ei aseteta eriteltyjä tavoitteita artiklan 6 d, e tai f -erityistavoitteisiin. Neuvontapalvelut (Neuvo 2030) ympäristöasioista (läpileikkaava teema)
 - ympäristöasioita koskevat seuraavat neuvonnan aihealueet:
 - Ilmaston muutoksen hillintä, ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja kestävä energia
 - Kestävän kehityksen edistäminen ja luonnonvarojen (kuten vedet, maaperä ja ilma) tehokas hoito
 - Luonnon monimuotoisuuden suojelu, ekosysteemipalvelut sekä luontokohteiden ja maiseman säilyttäminen
 - Ruoka ja terveys sekä eläinten hyvinvointi
 - Digitaaliset teknologiat ja innovaatiot, FaST (digitaalinen ravinneväline)
- Tietämyksen vaihto ja tiedottaminen (läpileikkaava teema)
- Ahvenanmaan ympäristötoimenpiteet

A. Art. 98(b)(ii) Description of the overall contribution of conditionality to the specific environmental- and climate-related objectives set out in points (d), (e) and (f) of Article 6(1);

Lisätieto lausuntopyyntöön: Ehdollisuus on EU:n kokonaan rahoittamien suorien tukien ja osarahoittamien maaseudun kehittämisen viljelijäkorvausten täysimääräisen saamisen ehtona. Ehdollisuuden järjestelmä korvaa nykyisen täydentävien ehtojen järjestelmän. Siihen sisällytetään nykyisen suorien tukien

viherryttämistuen vaatimukset (osin muutettuina) sekä muita uusia ympäristö- ja ilmastotavoitteita edistäviä vaatimuksia. Ehdollisuuden tarkoituksena on edistää kestävästä maataloudesta tekemällä tuensaajat tietoisemmiksi mm. ympäristövaatimuksista ja saada yhteinen maatalouspolitiikka vastaamaan paremmin yhteiskunnan odotuksiin. Ehdollisuus koostuu hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (GAEC), jotka jäsenvaltio määrittelee strategiasuunnitelma-asetuksessa säädetyn perusteella sekä lakisääteisistä hoitovaatimuksista (SMR), jotka ovat ympäristöä, kansanterveyttä, kasvien terveyttä sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevia unionin lainsäädännön vaatimuksia, joita sovelletaan joko suoraan unionin säädösten perusteella tai jotka on tarkemmin määritelty kansalliseen lainsäädäntöön.

Ehdollisuuteen sisältyy aiempaa täydentävien ehtojen kokonaisuutta vaativammin ympäristö- ja ilmastotavoitteita edistäviä lakisääteisiä hoitovaatimuksia (SMR) sekä hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia (GAEC). Aiemmin viherryttämistuessa olleet vaatimukset ekologisesta alasta, pysyvän nurmen säilyttämisestä ja viljelyn monipuolistamisesta, joita on kaudella 2014-2020 tuettu noin 150 miljoonalla eurolla vuodessa, siirtyvät osaksi ehdollisuutta (osittain muutettuna) tuensaajien toimeenpantaviksi ilman erillistä rahoitusta.

Ehdollisuuden vaatimukset edesauttavat erityistavoitteiden saavuttamista seuraavasti:

Erityistavoite (d) contribute to climate change mitigation and adaptation, as well as sustainable energy

Ehdollisuuden lakisääteiset hoitovaatimukset ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset muodostavat kaikilta tuensaajilta vaadittavan perustason ilmastonmuutoksen hillitsemisen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpiteille. Ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumisen tavoitteen saavuttamista edistävät erityisesti seuraavat ehdollisuuden vaatimukset: GAEC 1 (pysyvä nurmi), GAEC 2 (turvemaiden suojelu) ja GAEC 3 (sängin polttokielto). Seuraavat vaatimukset edistävät osaltaan muiden tavoitteiden lisäksi myös tätä tavoitetta: GAEC 4 (suojakaistat), GAEC 6 (kaltevat maat), GAEC 7 (maanpeite), GAEC 8 (viljelykierto/viljelyn monipuolistaminen) ja GAEC 10 (Natura2000-alueiden pysyvä nurmi). Lisäksi SMR 2 (nitraattidirektiivi) edistää ilmastonmuutoksen hillintää ja ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Ilmastonmuutoksen hillinnässä GAEC 2:n ja ylimääräisen kansallisen GAEC:n tarkoituksena on erityisesti ehkäistä uuden turve- ja kivennäismaan raivaamista. Lisäksi ehdollisuuden vaatimuksissa on kasvipeitteisyyttä ja maan muokkauksen vähentämistä edistäviä ehtoja, joita sovelletaan kaikilla maalajeilla. Näitä ovat pysyvien nurmien määrän vähenemistä rajoittava pysyvien nurmien osuuden seuranta (GAEC 1) ja Natura-alueiden pysyvien nurmien kyntökielto (GAEC 10), jotka molemmat ylläpitävät nurmipeitteistä alaa. Erilaiset nurmet ovat Suomessa keskeisiä sekä vesien tilan, monimuotoisuuden että ilmaston muutoksen hillinnän edistämisessä. Monilajiset nurmet sitovat tehokkaasti hiiltä ja syväjuurisina parantavat maan rakennetta. Lisäksi nurmet ovat usein monivuotisia, mikä vähentää maan muokkauksessa syntyviä kasvihuonekaasupäästöjä. Ehdollisuuden vaatimuksissa kasvipeitteisyyttä edistävät myös vesistöjen varsien muokkaamattomat suojakaistat (GAEC 4 ja GAEC 6), kesantojen kasvipeitteisyyden ja talviaikaisen maanpeitteen ehdot (GAEC 7) ja sänginpolttokielto (GAEC 3). Nämä vaatimukset eivät yksin ole riittäviä maatalouden toimenpiteitä ilmastonmuutoksen hillinnässä, mutta ne muodostavat perustason vaativammille, laajemmille ja kohdennettummille CAP-suunnitelman rahoitettaville toimenpiteille.

Ehdollisuuden vaatimukset edistävät *ilmastonmuutokseen sopeutumista* luomalla perustason etenkin vesiensuojelun toimenpiteille. Nitraattidirektiivin (SMR 2) mukaiset lakisääteiset hoitovaatimukset rajoittavat tuensaajan typpilannoituksen käyttöä sekä määrittelevät lannan ja lannoitevalmisteiden käytölle rajoituksia ja -vaatimuksia, jotka ottavat huomioon käyttötarkoituksen, herkat vuodenaajat, sääolosuhteet sekä peltolohkon sijainnin ja ominaisuudet. Koko Suomi on määritelty nitraattiherkäksi alueeksi, jolla nitraattidirektiivin mukaista kansallista lainsäädäntöä sovelletaan.

Myös hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksissa on *ilmastonmuutokseen sopeutumista* edesauttavia vesiensuojelua ja maaperän kasvukuntoa koskevia ehtoja. Näitä ovat muokkaamattomat suojakaistat vesistöjen varsilla (GAEC 4 ja GAEC 6), kesantojen kasvipeitteisyyden ja talviaikaisen maanpeitteen vaatimus (GAEC 7) sekä viljelykiertoon/viljelyn monipuolistamiseen liittyvät vaatimukset (GAEC 8). Viljelyn

monipuolistamisen vaatimuksen tarkoituksena on ympäristöhyötyjen lisäksi parantaa muuttuviin olosuhteisiin liittyvää taloudellista riskiä monipuolistamalla tilojen kasvilajivalikoimaa.

Ehdollisuuden vaatimukset eivät sisällä kestävään energiantuotantoon tai -käyttöön liittyviä ehtoja.

Erityistavoite (e) foster sustainable development and efficient management of natural resources such as water, soil and air

Ehdollisuuden vaatimukset sisältävät käytäntöjä, jotka vastaavat samanaikaisesti useaan eri erityistavoitteeseen. Edellä mainitut ilmastonmuutokseen sopeutumiseen vaikuttavat ehdollisuuden vaatimukset ovat suurelta osin nimenomaan vesiensuojelun ja maaperän kasvukuntoa edistäviä, sillä ilmastonmuutoksen vaikutuksissa tulee korostumaan vesiensuojelun ja maaperän hoidon ympäristöhaasteet.

Ehdollisuuden vaatimuksista erityisesti seuraavat edistävät vesien ja maaperän tilan parantamista:

GAEC 4 (suojakaistat), GAEC 6 (kaltevat maat), GAEC 7 (maanpeite), GAEC 8 (viljelykierto/viljelyn monipuolistaminen) sekä SMR 1 (vesipuidedirektiivi), SMR 2 (nitraattidirektiivi), SMR 12 (kasvinsuojeluaineasetus) ja SMR 13 (torjunta-ainedirektiivi). Seuraavat vaatimukset edistävät osaltaan muiden tavoitteiden lisäksi myös tätä tavoitetta: GAEC 1 (pysyvä nurmi), GAEC 10 (Natura2000-alueiden pysyvä nurmi), GAEC 2 (turvemaiden suojelu), GAEC 9 (tuottamaton ala) sekä ylimääräinen kansallinen GAEC (kivennäsmaiden suojelu).

Ehdollisuuden keskeisiä vaatimuksia luonnonvarojen kestävä käytön osalta ovat nitraattidirektiivin (SMR 2) ja vesipuidedirektiivin (SMR 1) lakisäätteiset hoitovaatimukset lannoitevalmisteiden käytöstä ja sallituista ravinnemääristä typen ja fosforin osalta. Koko Suomi on määritelty nitraattiherkäksi alueeksi, jota nitraattidirektiivin vaatimukset koskevat. Vesipuidedirektiiviin perustuva lakisäätäinen hoitovaatimus sisältää fosforisääntelyn lisäksi vaatimukset kasteluveden luvanvaraisuudesta, pohjavesien suojelusta sekä eläinsuojien ympäristölupamenettelyistä. Lakisäätteiset hoitovaatimukset kasvinsuojeluaineista määrittelevät kasvinsuojeluaineiden turvallista käyttöä ja varastointia. Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista keskeisimmät vesiensuojelun ja maaperän hoidon kannalta ovat kesantojen kasvipeitteisyyttä sekä talviaikaista maanpeitettä määrittelevät vaatimukset (GAEC 7) sekä muut ehdot, joilla edistetään ravinnehuuhtouman vähentämistä maatalousmaalta, kuten suojakaistavaatimus (GAEC 4 ja GAEC 6) sekä viljelykierron/viljelyn monipuolistamisen vaatimus (GAEC 8).

Ilman suojelussa maatalouden keskeinen haaste Suomessa on ammoniakkipäästöjen vähentäminen. Ehdollisuuden lakisäätteisten hoitovaatimusten nitraattidirektiivin (SMR 2) kansallinen toimeenpano sisältää lannan varastointiin ja levittämiseen liittyviä ehtoja. Lantaloihin vaadittavat katteet ja kaltevilla peltolohkoilla vaadittava lietelannan levittäminen vain sijoittavilla laitteilla sekä vaatimus levitetyn lannan multaamisesta muodostavat ilmansuojelun perustason ammoniakkipäästöjen osalta ehdollisuudessa.

Erityistavoite (f) contribute to the protection of biodiversity, enhance ecosystem services and preserve habitats and landscapes

Ehdollisuuden vaatimuksista erityisesti seuraavat edistävät luonnon monimuotoisuutta ja luontotyyppien ja maiseman suojelua: GAEC 9 (tuottamaton ala, maisemapiirteiden suojelu, puiden leikkauskielto, vieraslajien torjunta), GAEC 10 (Natura2000-alueiden pysyvä nurmi) sekä SMR 3 (lintudirektiivi) ja SMR 4 (luontodirektiivi). Seuraavat vaatimukset edistävät osaltaan muiden tavoitteiden lisäksi myös tätä tavoitetta: GAEC 7 (maanpeite) sekä GAEC 4 (suojakaistat) ja GAEC 6 (kaltevat maat) sekä GAEC 8 (viljelykierto/viljelyn monipuolistaminen).

Ehdollisuuden lakisäätteisiin hoitovaatimukseen kuuluu lintu- ja luontodirektiiviin (SMR 3 ja 4) perustuvien ehtojen noudattaminen. Ehtoihin kuuluu maatalousmaalla sijaitsevan Natura2000-alueen tai

luonnonsuojelualueen heikentämiskielto, joka koskee luontotyyppiä ja lajeja sekä erityisesti suojeltavien lintujen elinympäristöjä. Kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja varastointia koskevat lakisääteiset hoitovaatimukset (SMR 12 ja 13) ehkäisevät kasvinsuojeluaineista aiheutuvaa riskiä maatalousympäristön luonnonvaraiselle eliölajistolle. Hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset kesantojen kasvipeitteisyydestä ja talviaikaisesta maanpeitteestä (GAEC 7) sekä pysyvän nurmen säilyttämisestä (GAEC 1) ja etenkin niiden kyntämättömyydestä Natura-alueilla (GAEC 10) sekä vaatimus maisemapiirteiden säilyttämisestä (GAEC 9) luovat perustason CAP-suunnitelman vaativammille luonnon monimuotoisuutta edistäville toimenpiteille.

Suomessa, jossa metsät ovat maisemaa dominoiva luontotyyppi pääosassa maata, muodostaa avoin maatalousmaa maisemaa monipuolistavan elinympäristön, jonka lajiston säilymiselle olennaista on maatalouskäytön jatkuminen ja avoimuuden säilyminen. Tämän takia yleinen maatalousmaan säilyttämisen vaatimus on keskeinen perusta CAP-suunnitelman vaativammille luonnon monimuotoisuutta edistäville toimenpiteille suurimmassa osassa maata. Laajojen peltoaukeiden haasteet luonnon monimuotoisuudelle tulevat esille maan etelä-, lounais- ja länsiosissa alueilla, joissa maatalousmaan osuus maankäytöstä on paikoin vallitseva. Näillä alueilla ehdollisuuden vaatimuksilla tuottamattoman alan määrästä (GAEC 9) on enemmän merkitystä kuin muualla Suomessa. Talviaikaisen maanpeitteen edistämällä (GAEC 7) on merkitystä monelle maatalousympäristön eliölajille, kuten peltolinnuille ja peltoalueiden nisäkkäille. Ehdollisuuden vaatimukset kasvipeitteisyydestä muodostavat perustason vaativimmille kasvipeitteisyyden toimenpiteille CAP-suunnitelmassa.

B. Overview of the complementarity between conditionality and interventions addressing environment- and climate-related objectives, including an overview of baseline conditions Art. 97(2)(a).

Miten ehdollisuus ja toimenpiteet täydentävät toisiaan ja perustason yleiskuvaus

Vihreän arkkitehtuurin ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet on sovitettu yhteen siten, että ehdollisuus muodostaa perustason suorien tukien ekojärjestelmän toimenpiteille ja pilarin II ympäristökorvauksille sekä luonnonmukaisen tuotannon toimenpiteille ja eläinten hyvinvointikorvauksille. Toimenpiteen perustason luetaan tarvittaessa myös ehdollisuuteen kuulumattomat kasvinsuojeluun ja lannoitukseen liittyvät kansallisen lainsäädännön vaatimukset, erityisesti integroidun torjunnan yleisten periaatteiden noudattaminen. Tukijärjestelmiin ei ole sisällytetty toimenpiteitä, joiden arvioidaan toteutuvan myös ilman tukia. Tavanomaiset käytännöt muodostavat rahoitettavien toimenpiteiden kustannuslaskennalle perustason. Ekoympäristö ja ympäristökorvaukset on sovitettu yhteen siten, että niissä ei ole samanlaisia toimenpiteitä. Ekoympäristö, ympäristökorvausten ja luonnonmukaisen tuotannon ja eläinten hyvinvointikorvausten toimenpiteissä on otettu huomioon joko järjestelmätasolla tai yksittäisten toimenpiteiden tukikelpoisuusvaatimuksissa poissulkevasti, ettei tuensajalle makseta kahdesti samanlaisen ehdon täyttämistä. Ympäristöinvestoinnit ja ei-tuotannolliset investoinnit täydentävät pinta-ala- ja eläinperusteisten toimenpiteiden kokonaisuutta mahdollistaen ympäristöä edistävän infrastruktuurin ja teknologian kehittämisen tiloilla. Neuvonta toimenpiteiden tarjoaa kattavat mahdollisuudet saada asiantuntevaa tilakohtaista neuvontaa ympäristöasioista ja kestävästä viljelymenetelmistä sekä toimenpiteiden toteuttamisesta, mukaan lukien ravinnevälineen (FAST) hyödyntäminen.

Pilarin II ympäristö- ja ilmastotoimenpiteet eli ympäristökorvaukset täydentävät ehdollisuuden ja ekoympäristökokonaisuutta erilaisilla kohdennetuilla ympäristösitoumuksien ja ympäristösopimusten toimenpiteillä. Ympäristökorvauksen ympäristösitoumuksen edellytyksenä aiemmin olleet ravinteiden tasapainoisen käytön vaatimukset siirtyvät fosforin käytön säätelyn osalta kansalliseen lainsäädäntöön ja siten ehdollisuuteen, koska vesipuitteidirektiivin tietyt artiklat liitetään osaksi lakisääteisiä hoitovaatimuksia. Myös ympäristökorvausten koulutusvaatimuksesta on luovuttu, sillä aiemman ohjelmakauden arviot viljelijöiden neuvonnan hyödyntämisestä puoltavat panostusta yleisen koulutuksen sijasta neuvontaan. Ympäristösitoumuksen lohkokohtaiset toimenpiteet vastaavat kukin yhteen tai useampaan

ympäristöhaasteeseen. Ne rakentuvat ehdollisuuden muodostaman perustasovaatimusten päälle ja ovat erilaisia kuin ehdollisuuden vaatimukset.

Ehdollisuuden vaikutus erityistavoitteisiin on kuvattu kohdassa A. Seuraavassa kuvataan suorien tukien ekojärjestelmän ja pilarin II toimenpiteiden muodostama kokonaisuus sen mukaan, miten toimenpiteet vaikuttavat d, e ja f-erityistavoitteisiin.

Erityistavoite (d) contribute to climate change mitigation and adaptation, as well as sustainable energy

Ekojärjestelmän toimenpiteillä tavoitellaan laajan tuensaajajoukon sitoutumista sekä suurta pinta-alaa keskeisiin ilmastotoimenpiteisiin. Ilmastomuutoksen hillintään ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen vaikuttavat ekojärjestelmän talviaikaisen kasvipeitteen toimenpide, viherlannoitusnurmet ja luonnonhoitonurmet. Näitä toimenpiteitä voidaan toteuttaa sekä turve- että kivennäismaalla ja niillä tavoitellaan laajaa osallistumista. Turvemaalla sijaitessaan näillä toimenpiteillä on suurempi vaikutus ilmastomuutoksen hillinnässä kuin kivennäismailla.

Ympäristökorvausten suojavyöhykkeet ja turvemaiden nurmet –toimenpide edistää yksivuotisten viljelykasvien viljelyssä olevien turvepeltojen muuttamista monivuotisiksi suojavyöhykkeen hoitoehtojen mukaan hoidettaviksi nurmiksi. Toimenpide vähentää turvemaan muokkausta ja siten hidastaa turpeen hajoamista. Kerääjäkasvien viljely lisää hiilen sidontaa, kun satokasvin alla ja sadonkorjuun jälkeen pellolla kasvaa yhteyttävä kerääjäkasvi. Maanparannus- ja saneerauskasvien viljely edistää peltomaan rakennetta ja maahan muokattuna lisää orgaanisen aineksen määrää peltomaassa. Myös kiertotalouden edistämisen toimenpiteellä lisätään orgaanisen aineksen määrää peltomaassa. Valumavesien hallinnan toimenpiteessä pohjaveden pinnan pitäminen mahdollisimman korkealla ehkäisee turpeen hajoamista. Kosteikkojen hoito – toimenpiteellä ja ei-tuotannollisilla kosteikkoinvestoinneilla on merkitystä etenkin ilmastomuutokseen sopeutumiselle, sillä kosteikat tasaavat sekä tulvahuippuja että parantavat varautumista poikkeuksellisiin kuivuusjaksoihin.

Luonnonmukaisen tuotannon maaperän hoitoa edistävät viljelykäytännöt edistävät ilmastomuutokseen sopeutumista ja tuotantopanosten niukempi tarve edistää ilmastoviisasta resurssitehokkuutta.

Eläinten hyvinvointisuunnitelmiin kuuluu myös ruokinnan suunnittelu, jonka yhteydessä voidaan edistää myös ilmaston kannalta kestävää rehunkäyttöä.

Investoinnit uusiutuvaan energiaan, biopolttoaineisiin, lannan prosessointiin ja käyttöön ja lantaloiden kattamiseen, ojituksen ja vesienhallinnan parantamiseen sekä yleishyödylliset investoinnit ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen ohjaavat maatiloja ja maaseudun toimijoita ilmastokestävien ratkaisujen käyttöönottoon.

Neuvontatoimenpide tarjoaa neuvontaa myös ilmastomuutoksen hillintään ja ilmastomuutokseen sopeutumiseen. Myös koulutus ja tiedotushankkeita sekä EIP-hankkeita voidaan rahoittaa tämän erityistavoitteen aihepiiristä.

Erityistavoite (e) foster sustainable development and efficient management of natural resources such as water, soil and air

Ekojärjestelmän toimenpiteillä tavoitellaan laajan tuensaajajoukon sitoutumista keskeisiin vesiensuojelutoimenpiteisiin. Näitä ovat talviaikaisen kasvipeitteen, luonnonhoitonurmen ja viherlannoitusnurmen toimenpiteet. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden toimenpiteet on vihreässä arkkitehtuurissa jaettu osin ehdollisuuden vaatimukseen ja osin ekojärjestelmällä rahoitettaviin toimenpiteisiin, koska kasvipeitteisyys on Suomen lyhyen kasvukauden ja syyskylvöisten kasvilajien niukan valikoiman ja syksyn epävarmojen kylvöolosuhteiden takia tiloilta haastavampi toteuttaa kuin etelämpänä.

Syksyinen maanmuokkaus, joka on epäedullista vesiensuojelulle, on toiminut tiloilla viljelyä varmistavana ja työhuippuja tasaavana riskinhallintakeinona, jolla on voitu nopeuttaa peltojen kuivumista ja lämpenemistä keväällä kylvökuntoon sekä edistää mekaanista rikkakasvitorjuntaa. Viherlannoitusnurmien toimenpiteen avulla kannustetaan tuensajia peltomaan rakenteen parantamista edistävän nurmikasvuston perustamiseen sekä hyödyntämään biologista typensidontaa tavanomaisessa viljelyssä.

Suorien tukien tuotantosidonnaisissa tuissa tuetaan valkuaiskasvien viljelyä. Valkuaiskasvien viljelyllä on positiivisia ympäristövaikutuksia, sillä valkuaiskasvit parantavat tilojen valkuaisomavaraisuutta, monipuolistavat viljelykiertoa tasaten mm. tautipainetta ja parantaen maan rakennetta. Lisäksi hyönteispölytteisinä kasveina ne tarjoavat ravintoa pölyttäjille.

Ympäristökorvauksen keskeisiä vesiensuojelua edistäviä toimenpiteitä ovat kerääjäkasvien viljely aluskasveina tai sadonkorjuun jälkeen, maanparannus- ja saneerauskasvien viljely sekä suojavyöhykkeet. Vesiensuojelulle tärkeä on myös kiertotalouden edistämisen toimenpide, jossa lisätään peltomaan orgaanisen aineksen määrää sekä vähennetään ravinnehuuhtoumaa ja ammoniakkipäästöjä lietalannan sijoittamisella. Lisäksi orgaanisten aineiden hyödyntämistä edistämällä voidaan saada hyötykäyttöön orgaanisten aineiden fosforilähteet, mikä osaltaan mahdollistaa mineraalilannoitteiden käytön vähentämisen. Valumavesien hallinnan toimenpiteellä voidaan pohjaveden pintaa nostamalla ehkäistä happaman sulfaattimaan happaman veden päästöjä ja niiden aiheuttamia kalakuolemia.

Puutarhakasvien vaihtoehtoisen kasvinsuojelun toimenpide vähentää kasvinsuojeluaineiden käyttöä ja lisää katteiden käyttöä vähentäen eroosiota ja ravinnehuuhtoumaa. Kosteikkojen hoidon toimenpide ja kosteikkoinvestoinnit parantavat maatalousalueiden vesiensuojelua pidättämällä ravinteita, hidastamalla veden virtaamaa ja tasaamalla tulvahuippuja. Ympäristösitoumuksen tilakohtainen toimenpide on edellytys lohko-kohtaisiin toimenpiteisiin sitoutumiselle. Se sisältää maanäyteanalyysivaatimuksen, jossa määritellään myös hehkusjännös maan orgaanisen aineksen määrän arvioimiseksi. Tilakohtainen toimenpide edistää myös täsmäviljelyn yleistymistä

Luonnonmukainen tuotantotapa edistää vesiensuojelua parantaessaan maan rakennetta ja kasvukuntoa sekä hyödyntäessään mineraalilannoitteiden sijaan orgaanisia lannoitteita ja biologista typensidontaa ja kasvinsuojelun perustuessa muihin kuin kemiallisiin menetelmiin.

Investoinnit lannan prosessointiin, käyttöön ja lantaloiden kattamiseen sekä muut ympäristön tilaa ja kestävä tuotantotapaa edistäviin investointeihin parantavat maatilojen vesiensuojelua. Yleishyödylliset investoinnit ja yhteistyötoimet luonnonvarojen kestävä hoitoon edistävät maaseudun vesiensuojelua laajemmin, lisäävät tietoa ja auttavat kehittämään uusia kestäviä toimintatapoja.

Neuvontatoimenpide tarjoaa neuvontaa myös vesiensuojelun ja ammoniakkipäästöjen ehkäisemiseen. Myös koulutus- ja tiedotushankkeita sekä EIP-hankkeita voidaan rahoittaa tämän erityistavoitteen aihepiiristä.

Erityistavoite (f) contribute to the protection of biodiversity, enhance ecosystem services and preserve habitats and landscapes

Ekojärjestelmän toimenpiteillä tavoitellaan laajan tuensajajoukositoutumista keskeisiin luonnon monimuotoisuustoimenpiteisiin. Näitä ovat luonnonhoitonurmet, monimuotoisuuskasvien viljely sekä talviaikainen kasvipeite. Ekojärjestelmän luonnonhoitonurmien toimenpiteessä tavoitellaan luonnon monimuotoisuutta edistävää kasvustoa, joka voi olla jo aiemmin perustettu monilajiseksi kehittynyt nurmikasvusto tai toimenpiteessä perustettava kasvusto. Toimenpide oli aiemmin pilarin II ympäristökorvausjärjestelmän toimenpide ja todettu tärkeäksi monimuotoisuustoimenpiteeksi maaseutuohjelman arvioinnissa vuonna 2019. Ekojärjestelmän toimenpiteisiin kuuluu myös monimuotoisuuskasvustojen perustaminen. Maatalousluonnon monimuotoisuuden kannalta on tärkeää, että monimuotoisuutta edistäviä kasvustoja on useilla tiloilla. Laajasti käyttöön otettuna toimenpide monipuolistaa maisemarakennetta muodostaen luonnonvaraisille eläimille ja kasveille soveltuvia kohteita, jotka ovat

kasvustoiltaan vaihtelevia. Talviaikainen kasvipeite tarjoaa erityisesti suojapaikkoja linnuille ja riistaeläimille.

Ympäristökorvausten tilakohtaiseen toimenpiteeseen sisältyy ehtoja, jolla edistetään luonnon monimuotoisuutta, erityisesti pölyttäjiä. Suojavyöhykkeet ja turvepeltojen nurmet on ympäristösitoumuksen kohdennettu nurmitoimenpide, jolla edistetään myös luonnon monimuotoisuutta etenkin Natura-alueen lohkoilla. Ympäristökorvausten muita monimuotoisuustoimenpiteitä ovat lintupeltotoimenpide massoina muuttavien lintujen vahinkojen ehkäisemiseksi sekä toimenpide maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidosta, joka edistää perinnebiotooppien ja muiden luonnonlaidunten hoitoa. Kosteikkojen hoidon toimenpiteessä hoidetaan kosteikkoja tai luonnonmukaistettuja uomia myös luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Kosteikkojen perustaminen ei-tuotannollisella investoinnilla voidaan tehdä vesiensuojelun ohella myös monimuotoisuuden lisäämiseksi.

Alkuperäisrotujen kasvattamisen ja alkuperäiskasvien viljelyn toimenpiteet sekä muut geenivaratoimenpiteet ylläpitävät Suomelle alkuperäisten tuotantoeläinrotujen ja viljelykasvien ja kasvikkokoelmien säilyttämistä.

Luonnonmukainen tuotanto edistää luonnon monimuotoisuutta sekä pellolla että ympäröivässä maatalousluonnon. Etenkin luomukarjatilojen on havaittu hyödyttävän maatalousalueen linnuston esiintymistä.

Eläinten hyvinvointitoimenpiteen laidunnustoimenpide edistää nautojen, vuohien ja lampaiden laidunnusta, mikä parantaa laidunnuksesta hyötyvän maatalousympäristön lajiston kuten peltolintujen esiintymistä.

Neuvontatoimenpide tarjoaa neuvontaa myös luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Myös koulutus ja tiedotushankkeita, yleishyödyllisiä investointeja sekä EIP-hankkeita voidaan rahoittaa tämän erityistavoitteen aihepiiristä.

C. Explanation on how to achieve increased ambition with regard to environmental and climate-related objective Art. 97(2)(a)

CAP-suunnitelman vihreän arkkitehtuurin kokonaisuus vahvistaa yhteisen maatalouspolitiikan kunnianhimoa ympäristökysymyksissä järjestelmän kaikilla tasoilla.

Kaikkia tuensaaajia koskevat *ehdollisuuden* vaatimukset laajenevat, kun ehdollisuuteen sisällytetään uusia vaatimuksia sekä lakisääteisiin hoitovaatimukseen että hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukseen. Lisäksi eräitä ehdollisuuden vaatimuksia toteutetaan nykyistä kunnianhimoisemmin. Ehdollisuus on ehtokokonaisuus, jonka vaatimuksia tuensaaajan on noudatettava ilman erillistä korvausta ja siten kustannettava ehtojen noudattamisesta aiheutuvat kustannukset liiketoiminnastaan.

Aiemmin suorien tukien viherryttämistuessa olleet ekologisen alan, pysyvän nurmen säilyttämisen ja viljelyn monipuolistamisen toimenpiteet, joita on kaudella 2014-2020 tuettu noin 150 miljoonalla eurolla vuosittain, siirtyvät osaksi ehdollisuutta osin muutettuina. Pysyvien nurmien osuuden seuranta vaatimus (GAEC 1) kiristyy Suomessa, kun osuuden tarkastelussa vertailuvuodeksi otetaan vuosi 2018, koska pysyvän nurmen osuus on aiempaan viitevuoteen 2015 nähden kasvanut. Lisäksi aiemmasta poiketen vaatimus koskee myös luomutiloja, samoin GAEC 10 (Natura2000-alueiden pysyvät nurmet) ja GAEC 9 (tuottamattomat alat). Hyvän maatalouden ja ympäristön GAEC-vaatimukseen lisätään uusi vaatimus turvemaita koskien. Kansallisesti sen avulla pyritään vähentämään kannustinta turvemaiden raivaamiseen. Vastaava vaatimus asetettaisiin kansallisesti myös kivennäismaille. Raivauksen vähentämisellä on suuri merkitys kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä.

Suojakaistavaatimus (GAEC 4) sekä osin myös talviaikaisen maanpeitteen vaatimus (GAEC 7) sisältyi aiemmin pilarin II ympäristökorvausjärjestelmään korvattavina kustannuksina, mutta ehdollisuudessa

viljelijöiden odotetaan toteuttavan nämä vaatimukset ilman erillistä korvausta. Tämän muutoksen yhteydessä nykyinen täydentävien ehtojen vaatimus metrin pientareesta valtaojien varrella poistetaan.

Fosforin käytön rajoitukset on tarkoitus sisällyttää jatkossa kansalliseen lainsäädäntöön, eikä niitä enää siten sisältyisi ympäristökorvaukseen. Koska vesipuidedirektiivin (SMR 2) tietyt artikkelit lisätään osaksi ehdollisuuden lakisääteisiä hoitovaatimuksia, kansallisen lainsäädännön fosforirajoitukset tulevat osaksi ehdollisuutta, jolloin rajoitukset koskevat jatkossa kaikkia tuensajia. Muutoksen yhteydessä fosforia koskevat kansalliset säädökset uudistetaan vastaamaan ympäristökorvauksessa ollutta ravinteiden käytön tasoa. Vesipuidedirektiivin kautta myös eläinsuojien ympäristöluvut ja ilmoituspäätökset sisältyisivät ehdollisuuteen.

Lakisääteisiin hoitovaatimuksiin lisätään torjunta-ainedirektiivin (SMR 13) tietyt artikkelit. Ne sisältävät mm. torjunta-aineiden koulutusvaatimuksen ja kasvinsuojeluaineiden levitysvälineiden testauksen, jotka aiemmin ovat olleet ympäristökorvauksen perustasossa ja ovat siten voineet aiheuttaa tukivähennyksiä vain ympäristökorvaukseen sitoutuneille tuensajille. Ehdollisuudessa niiden laiminlyönti aiheuttaa seuraamuksia kaikille tuensajille, mikä lisää kannustinta näiden vaatimusten noudattamiseen. Lisäksi torjunta-ainedirektiivin myötä ehdollisuuteen sisältyy myös tiettyjä torjunta-aineiden käytön ja varastoinnin vaatimuksia.

Artiklan 4(1)(a) vaatimus maatalousmaan säilyttämisestä viljelyyn soveltuvassa kunnossa toteutettaisiin nykyistä kunnianhimoisemmin edellyttämällä vuosittaista niittoa ilman erillistä korvausta sen sijaan, että nykyisin niittoa vaatimuksen kustannukset on korvattu eräissä ympäristökorvauksen toimenpiteissä. Maatalousmaan säilyminen avoimena Suomessa, jossa avoimen maatalousmaan osuus pinta-alasta on vain 7 %, on luonnon monimuotoisuudelle erittäin tärkeää.

Eköjärjestelmä tulee kokonaan uutena järjestelmänä suoriin tukiin. Se tulee suorien tukien uudeksi ympäristöjärjestelmäksi viherryttämistuen tilalle, kun viherryttämistuen vaatimukset siirtyvät ehdollisuuteen. Eköjärjestelmän toimenpiteillä tavoitellaan Suomessa laajasti tuensajien sitoutumista keskeisiin ilmasto-, vesiensuojelu-, maaperä- ja luonnon monimuotoisuustoimenpiteisiin, jotka liittyvät talviaikaiseen kasvipeitteisyyteen ja ympäristön kannalta hyödyllisten erilaisten nurmien perustamiseen ja ylläpitoon ja monimuotoisuuskasvien viljelyyn. Talviaikaiseen kasvipeitteisyyteen kannustetaan osaksi ehdollisuuden kautta edellyttämällä kevennettyjen muokkausmenetelmien käyttöä perustason vaatimuksena, jolloin siitä ei enää myönnetä nykyiseen tapaan korvausta. Lisäksi tuetaan vaativampaa talviaikaista sänki- ja kasvipeitteisyyttä eköjärjestelmän toimenpiteellä. Tuki myönnetään jatkossa vain alalle, joka on talviaikana sängellä tai kasvipeitteinen. Talviaikaisen kasvipeitteisyyden toimenpidettä on aikaisemmin rahoitettu pilarin II ympäristökorvauksilla, ja korvausta on myönnetty tiettyjen tilakohtaisten prosentiosuuksien täyttymisen jälkeen koko tilan pinta-alalle. Toimenpide on merkittävästi vähentänyt syysmuokatun pinta-alan osuutta. Eköjärjestelmän viherlannoitusnurmet, luonnonhoitonurmet ja monimuotoisuuskasvitoimenpide ovat aiemmin olleet ympäristökorvauksen toimenpiteitä, joita maaseutuohjelman arvioinnissa on pidetty merkityksellisinä etenkin vesiensuojelulle ja luonnon monimuotoisuudelle. Viherlannoitusnurmien ja luonnonhoitonurmien toimenpiteiden ehdot ovat nykyistä kunnianhimoisemmat niin, että lannoitus tai kasvinsuojeluaineiden käyttö ei näillä aloilla ole mahdollista kasvuston perustamisvaiheessa. Lisäksi viherlannoitusnurmiseokselta edellytetään kahta nurmikasvia ja nykyiseen tapaan myös typensitajakasvia. Eköjärjestelmän toimenpiteiden tavoitepinta-alat ovat nykyisin toteutunutta korkeammat.

Ympäristökorvauksissa tilakohtaisen toimenpiteen osuus ympäristökorvausten rahoituksesta pienenee ja lohkokohtaiset toimenpiteet kohdennetaan paikkatietoaineistojen avulla aiempaa tarkemmin. Ympäristön kannalta merkittävien toimenpiteiden siirtyminen rahoitettavaksi eköjärjestelmästä mahdollistaa lohkokohtaisten toimenpiteiden tavoitepinta-alojen kasvattamisen. Kunnianhimoisia tavoitepinta-aloja on mm. lohkokohtaisissa toimenpiteissä kiertotalouden edistäminen, kerääjäkasvien viljely ja uutena toimenpiteenä maanparannuskasvit. Tilakohtaiseen toimenpiteeseen sisällytetään kannustin täsmäviljelyn käyttöönottoon ja pölyttäjien edistämiseen. Lisäksi maanäyteanalyysiin lisätään orgaanisen aineksen määrää mittaava hehkutusjäännösanalyysi.

Suojavyöhyketoimenpide kohdennetaan vesistöjen varsille jatkossa perustuen sekä uomaverkostomallin vesistötietoon että Rusle-eroosiomallin eroosioherkkyystietoon. Näin varmistetaan vesiensuojelun kannalta tarkoituksenmukainen kohdentuminen ja laajuus. Myös tulva-alueiden aineistoa hyödynnetään kohdentamisessa, jos aineisto saadaan ajoissa käytettäväksi. Suojavyöhyketoimenpide saadaan tietoaaineistojen avulla kohdennettua myös Natura-pelloille ja pohjavesialueella sijaitseville pelloille. Suojavyöhyketoimenpiteeseen lisätään kohteeksi myös turvemaiden nurmet, joita hoidetaan vastaavasti kuin muita suojavyöhykenurmia. Nämä nurmet kohdennetaan yksivuotisten viljelykasvien viljelyssä olleille turvellidoille, mikä tehostaa toimenpiteen vaikuttavuutta.

Valumavesien hallinnan toimenpidettä tehostetaan ottamalla käyttöön automaattiset veden pinnan korkeuden säädöt uusilla kohteilla, kun säätöön liittyvä automatiikka tulee toimijoiden saataville. Puutarhakasvien vaihtoehdoisen kasvinsuojelun toimenpiteen keinovalikoimaa on rajattu tehokkaimpiin keinoihin. Lintupellot-toimenpiteessä toteutetaan uutta lähestymistapaa massoina muuttavien rauhoitettujen lintujen aiheuttamien satovahinkojen ehkäisyyn. Aiempi ympäristösopimus todettiin maaseutuohjelman arvioinnissa toimimattomaksi etenkin, koska lintujen saapuminen sopimusalueelle oli epävarmaa. Toimenpidettä on kehitetty, jotta se paremmin kohdentuisi alueille, missä lintujen aiheuttamat vahingot tapahtuvat.

Kosteikkojen hoidon toimenpiteessä mahdollistetaan tukikelpoisten kohteiden hyväksyminen myös ilmastoperustein. Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidon toimenpide rakennetaan siten, että tuensaja voi sopimuksen aikana toteuttaa jonakin vuonna myös laajamittaisempaa kunnostusta ja aitausta, tarvittaessa myös petoaidalla. Sopimuksen tavoitepinta-alaa kasvatetaan merkittävästi, sillä kansallisella Helmi-hankeella kunnostetaan runsaasti kohteita, jotka voidaan ottaa jatkuvan hoidon piiriin ympäristösopimuksella.

Alkuperäisrotujen kasvattamisen toimenpiteessä siirrytään yksivuotiseen sitoumukseen, minkä odotetaan lisäävän kasvattajien kiinnostusta toimenpiteeseen ja johtavan siten alkuperäisrotuisten eläinten määrän lisääntymiseen. Alkuperäisten nautarotujen kasvattamiseen lisätään ehdoksi riittävän alhainen sukusiitosaste, jotta rotujen geneettinen monimuotoisuus ei heikkenisi. Lampaille ja vuohille tuodaan toimenpiteen ehdoksi jalostussuunnitelma rotupuhtaiden alkuperäisrotuisten yksilöiden jalostamiseksi.

Luonnonmukaisen tuotannon toimenpide jatkuu pilarin II toimenpiteenä pitkälti samassa muodossa kuin aiemmin, sillä toimenpide on lähtökohtaisesti toiminut hyvin. Suomen luomupinta-ala ja luomukotieläintilojen määrä on noussut kuluneen ohjelmakauden aikana merkittävästi ja kasvu on ollut vakaata. Luonnonmukaisen tuotannon pinta-alaosuus Suomessa on yksi unionin suurimmista. Luonnonmukaisen tuotannon tavoitepinta-ala korotetaan vuodelle 2027 siten, että kasvun jatkuminen mahdollistaa Pellolta pöytään –strategian mukaisen 25 % osuuden vuonna 2030.

Eläinten hyvinvointitoimenpiteessä vahvistetaan toiminnan suunnittelua hyvinvointisuunnitelmien avulla. Suunnitelmiin sisältyy sekä ruokinnan että bioturvallisuuden suunnittelua, jossa voidaan kiinnittää huomiota ruokinnan ilmastovaikutuksiin sekä antibioottien kestävään käyttöön.

Maatilojen ja maaseudun yritysten investoinneissa on jatkossakin mahdollista tehdä ympäristöinvestointeja. Ympäristöinvestointien merkitys ja tarve korostuvat ja mahdollisuudet investointien hyödyntämiseen tuodaan aiempaa selvemmin tuensajien tietoon. Teknologian kehittyessä ja uuden tutkimustiedon myötä ympäristön tilaa paranevilla investoinneilla voidaan vaikuttaa ympäristön tilaan entistä monipuolisemmin. Eitutannollisten investointien kosteikkoinvestoinneissa lisätään tuensajille mahdollisuus kosteikon perustamiseen vesiensuojelun ja monimuotoisuuden lisäksi myös ilmastoperustein.

Neuvontatoimenpiteen suosio kasvoi edellisen ohjelmakauden aikana ja panostus tähän toimenpiteeseen vahvistuu edelleen. CAP-suunnitelman neuvontapalveluihin lisätään neuvottavia aihepiirejä siten, että viime aikoina vahvasti esille nousseet kestävä viljelyn menetelmät, kuten hiiltä maaperään kerryttävät viljelytavat, nousevat neuvottaviin aiheisiin.

D. Explanation of how the environmental and climate architecture is expected to contribute to already established long-term national targets Art. 97(2)(b)

Ympäristöön liittyviä kansallisia tavoitteita on kuvattu tarveanalyseissä ja CAP-suunnitelman ehdollisuuden vaatimusten ja toimenpiteiden vaikutusta erityistavoitteisiin on kuvattu edellä kohdissa A ja B. Vihreän arkkitehtuurin kokonaisuus on suunniteltu palvelemaan tavoitteiden edistämistä laaja-alaisesti ottaen kuitenkin huomioon, että myös kansallisesti CAP:n ulkopuolella toteutetaan toimenpiteitä näiden tavoitteiden edistämiseksi.

Erityistavoite (d) contribute to climate change mitigation and adaptation, as well as sustainable energy

CAP-suunnitelman ilmastotoimenpiteet keskittyvät maatalouden ilmastohaasteisiin. Ilmastolain mukaisessa keskipitkän aikavälin suunnitelmassa koko taakanjakosektoria ml. maataloussektori koskeva päästövähennystavoite on -39 % vuoden 2005 päästöistä vuoteen 2030. CAP-suunnitelmaan on sisällytetty toimenpiteitä, jotka edistävät tähän tavoitteeseen pääsemistä. Eloperäisten maiden viljelyä monivuotisesti muokkaamalla edistetään ympäristökorvausten toimenpiteellä suojavyöhykkeet ja turvepeltojen nurmet. Sen pinta-alatavoite on turvemaiden osalta johdettu Luonnonvarakeskuksen esittämästä turvemaiden yksivuotisten kasvien viljelyn vähentämistavoitteesta. Pohjaveden pinnan nostamista eloperäisillä mailla tuetaan säätosalaajituksen investoinneilla ja ympäristökorvausten valumavesien hallinnan toimenpiteellä. Biokaasun tuotantoa edistetään rahoittamalla biokaasulaitosinvestointeja. Lisäksi CAP-suunnitelman kerääjäkasvien viljelyllä sekä nurmi- ja kasvipeitteisyystoimenpiteillä edistetään hiilen sitomista maaperään ja kiertotalouden edistämisen toimenpiteellä lisätään orgaanisia aineita peltomaahan. Kerääjäkasvien viljelyn tavoitteenasettelussa on otettu huomioon myös vesienhoitosuunnitelmissa esitetyt tarpeet. Ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimus, jolla hillitään uusien peltojen raivausta erityisesti turvemaista, mutta myös kivennäismaista, on ilmastotavoitteiden kannalta tärkeä osa vihreää arkkitehtuuria. Eloperäisten maiden metsittämistä tuetaan kansallisella metsittämistuella, joka ei sisälly CAP-suunnitelmaan. Lisäksi kohdassa A. mainitut muut toimenpiteet edistävät päästövähennystavoitteiden saavuttamista.

CAP-suunnitelma toteuttaa kansallisen ilmastomuutoksen sopeutumisen suunnitelman tavoitetta sisällyttää ilmastomuutokseen sopeutumisen huomioiminen toimialojen ja toimijoiden suunnitelmiin ja toimintaan. Ilmastomuutokseen sopeutumista tuetaan CAP-suunnitelmassa maataloustuotannon monipuolistamista ja kasvipeitteisyyttä edistävillä toimenpiteillä sekä muilla vesien hallintaan ja suojeluun tähtäävillä toimenpiteillä. Ilmastomuutokseen sopeutumiseen liittyvät tarpeet ovat yhteisiä vesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen kanssa, sillä ilmastomuutoksen odotetaan vahvistavan säävaihtelun, sään ääri-ilmiöiden, eläin- ja kasvitautien sekä tuholaisien aiheuttamia haasteita.

Vuoteen 2030 tähtäävän kansallisen energia- ja ilmastostrategian mukaisesti tavoitteena on lisätä uusiutuvan energian käyttöä niin, että sen osuus energian loppukulutuksesta nousee yli 50 prosenttiin 2020-luvulla. Ilmasto- ja energiastrategian mukaisesti tavoitellaan myös maatalouden biomassojen ja biokaasupotentiaalin parempaa hyödyntämistä. Maa- ja metsätaloudesta peräisin olevilla biomassoilla on merkittävä rooli uusiutuvan energian tuotannossa Suomessa. CAP-suunnitelman toimenpiteillä tuetaan sekä maatilojen että maaseudun yritysten uusiutuvan energian investointeja, mukaan lukien biokaasulaitosinvestointeja.

Energiatohokkuutta edistetään Euroopan parlamentin ja Neuvoston direktiivillä 2018/2002. Siinä säädetään energiatohokkuustavoitteet velvoitekaudelle 2021–2030 ja muita velvoitteita energiatohokkuuden edistämiseksi. EU-tason energiatohokkuustavoite vuodelle 2030 on vähintään 32,5 %. Jäsenvaltioille säädettiin myös kaudelle 2021–2030 sitova vuosittainen 0,8 %:n kumulatiivinen energiansäästovelvoite. Energiatohokkuutta parannetaan CAP-suunnitelman investointitoimenpiteiden ja neuvontatoimenpiteen avulla.

Erityistavoite (e) foster sustainable development and efficient management of natural resources such as water, soil and air

Suomelle maatalouden vesiensuojelun toimenpiteet ovat tärkeitä. CAP-suunnitelman toimenpiteet keskittyvät maatalouden aiheuttaman vesistökuormituksen vähentämiseen. Vesien hoitoon on laadittu kansallinen vesienhoito-ohjelma sekä alueelliset vesienhoitosuunnitelmat, joissa Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ovat määritelleet alueillaan tarvittavat toimenpiteet vesien hyvän tilan saavuttamiseksi. Alueellisten vesienhoitosuunnitelmien toimenpidetarpeiden tunnistamisessa ja tavoitteenasettelussa konkretisoituu se, mitä vesiensuojelun monissa eri kansallisissa strategioissa tavoitellaan.

CAP-suunnitelman vesiensuojelutoimenpiteiden valinnassa on etenkin ympäristökorvauksissa ja niiden tavoitealojen asettamisessa otettu huomioon vesienhoitosuunnitelmissa tunnistetut toimenpidetarpeet. Vesienhoitosuunnitelmissa nousee esille myös tarve valumavesien hallinnan toimenpiteille, kuten säätösalaajitukselle sekä luonnonmukaiselle peruskuivatukselle. Myös muille ympäristöinvestoinneille, kuten lannan prosessoinnille, on tunnistettu selvä tarve. Ympäristöinvestointeja rahoitetaan CAP-suunnitelman investointituilla. Kosteikkojen tavoitteenasettelussa on kuitenkin tunnistettu, että niiden perustamiseen ja hoitoon on olemassa myös kansallisia toimenpiteitä. Fosforia sitovan kipsin levittäminen pelloille toteutetaan kansallisessa hankkeessa CAP-suunnitelman sijaan. Vesienhoitosuunnitelmissa tunnistetut toimenpiteet edistävät EU:n biodiversiteettistrategian tavoitetta ravinteiden huuhtouman ja lannoitteiden käytön vähentämisestä.

Luonnonmukaisen tuotannon tavoiteala vuodelle 2027 on määritelty siten, että pinta-alan kasvu johtaisi Pellolta pöytään –strategian ja kansallisen luomuhjelman mukaiseen 25 % pinta-alaosuuteen vuonna 2030. Luonnonmukaisen tuotannon pinta-alan kasvattaminen edistää myös EU:n biodiversiteettistrategian tavoitetta kasvinsuojeluaineiden käytön ja riskien vähentämisestä.

Ammoniakkipäästöjen vähentämiselle on asetettu kansalliset määrälliset tavoitteet sekä vuodelle 2020 että vuodelle 2030 EU:n päästökattodirektiivissä (EU 2016/2284). Tavoitteisiin pääsemiseksi tunnistetut keskeiset toimenpiteet, lietalannan sijoittaminen ja lantaloiden kattamisen investoinnit, sisältyvät CAP-suunnitelmaan.

Lisäksi kohdassa A. mainitut ehdollisuuden ja ekojärjestelmän toimenpiteet edistävät vesiensuojelun ja maaperän parantamisen tavoitteita.

Erityistavoite (f) contribute to the protection of biodiversity, enhance ecosystem services and preserve habitats and landscapes

CAP-suunnitelman toimenpiteillä edistetään luonnon monimuotoisuuden, ekosysteemipalveluiden, luontotyyppien ja maisemien säilyttämisen ja hoidon pitkän aikavälin tavoitteita pääasiassa maatalousluonnon lajiston ja luontotyyppien osalta sekä alkuperäiskasvien ja -eläinten geneettisen monimuotoisuuden osalta. Lisäksi toimenpiteitä kohdistuu kosteikkoluonnon monimuotoisuuden edistämiseen.

Ympäristökorvausten maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoidon toimenpide on CAP-suunnitelman merkittävin toimenpide luonnon monimuotoisuuden edistämiseen. Se kohdistuu eniten hoidon tarpeessa olevaan maatalousluontoon. Sen tavoiteala on sovitettu yhteen Ympäristöministeriön hallinnoiman Helmi-elin ympäristöohjelman ja kansallisessa PAF-suunnitelmassa määriteltyjen pinta-ala tavoitteiden kanssa. Kyseinen toimenpide on pitkään ollut merkittävin kannustin maatalousluonnon monimuotoisimpien alueiden, perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten luontotyyppien, hoitamiseen suojelualueilla ja niiden ulkopuolella. Näiden alueiden hoito edistää luontodirektiivin uhanalaisten perinnebiotooppiluontotyyppien hoitoa ja näillä luontotyypeillä viihtyvien uhanalaisten lajien suojelua. Toimenpidettä voidaan hyödyntää myös arvokkaiksi tunnistettujen maisema-alueiden sekä Natura-alueiden hoitamisessa. Tavoitealan asettamisessa on otettu huomioon, että Helmi-ohjelmassa tullaan kansallisesti kunnostamaan lähivuosina runsaasti uutta hoidettavaksi soveltuvaa pinta-alaa. Myös perinnebiotooppien valtakunnallinen inventointi etenee lähivuosina.

Erilaiset nurmet on tutkimuksissa ja arvioinneissa nostettu tärkeiksi maatalousluonnolle. Näille ei ole monimuotoisuuden osalta olemassa määrällisiä kansallisia tavoitteita, mutta niiden runsas esiintyminen maisemassa vaikuttaa maatalousluonnon lajiston suojelutavoitteisiin useiden eri lajiryhmien kuten lintujen, perhosten, muiden hyönteisten ja riistan osalta. Nurmien määrän ylläpitämistä ja kasvua tavoitellaan CAP-suunnitelmassa usealla tavoitteiltaan erilaisella toimenpiteellä. Lajien ja luontotyyppien suojelutavoitteita tukevat myös lintupelto-toimenpide, kosteikkojen hoidon ja perustamisen toimenpiteet sekä luonnonmukainen tuotanto. Monimuotoisuuskasvien viljely, pölyttäjien suosimien kasvien viljely ja pölytyspalvelujen hyödyntämistä edistävät toimenpiteet ennakoivat laadittavana olevan pölyttäjästrategian tavoitteita. Puutarhakasvien vaihtoehtoisen kasvinsuojelun toimenpide edistää kansallinen kasvinsuojeluaineiden kestävän käytön toimintaohjelman tavoitteita. Lisäksi talviaikaisen kasvipeitteisyyden vaatimukset sekä ehdollisuudessa että ekojärjestelmässä edistävät luonnon monimuotoisuuden parantamista.

Luonnonmukaisen tuotannon tavoiteala vuodelle 2027 on määritelty siten, että pinta-alan kasvu johtaisi Pellolta pöytään –strategian ja kansallisen luomuhelman mukaiseen 25 % pinta-alaosuuteen vuonna 2030.

Ehdollisuuden vaatimus tuottamattomien alojen määrästä edesauttaa EU:n biodiversiteettistrategian tavoitetta erilaisten maisemapiirteiden vähimmäispinta-alasta. Kansallisissa olemassa olevissa pitkän aikavälin toimenpideohjelmassa ei ole asetettu vastaavaa kansallista määrällistä tavoitetta.

Geneettisen monimuotoisuuden edistämiseen ei ole kansallisessa geenivaraohjelmassa määrällistä tavoitetta, mutta yleisenä tavoitteena on alkuperäiskasvien ja -eläinten säilyttäminen ja niiden uhanalaisuuden vähentäminen sekä viestintä geneettisen monimuotoisuuden merkityksestä. CAP-suunnitelman geenivaratoimenpiteet tukevat näitä kansallisen geenivaraohjelman tavoitteita.